

Germ. sp. 4672

DE

FRID. CLOSNERI,

PRESB. ARG.

CHRONICO GERMANICO

BREVITER AGIT

ADAMUS GUALTHERUS STROBEL.

Argentorati

typis Friderici Caroli Geitz.

1829.

Germ. sp. 467 $\frac{9}{8}$

Strobel

Germ. sp. 4672

DE

FRID. CLOSNERI,

PRESB. ARG.

CHRONICO GERMANICO

BREVITER AGIT

ADAMUS GUALTHERUS STROBEL.

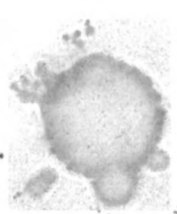

Argentorati

typis Friderici Caroli Heitz.

1829.

RECEIVED
JAN 10 1977

D. HENRICO SCHREIBER

THEOL. PROF.

IN

ALMA FRIBURG. ACADEMIA

PAUCAS HASCE PAGELLAS

AMICITIÆ PIGNORI

ESSE VOLUIT

Strobel.

DE

FRIDERICI CLOSNERI,

PRESB. ARG.

CRONICO GERMANICO.

§. I. AUTORIS VITA ET SCRIPTA.

FRIDERICUS¹⁾ CLOSNER²⁾, nobili apud Argentinenſes ortus familia, Præbendariorum capellæ S. Catharinæ in templo urbis primario, quos *Bertholdus a Buchecke*, Epicopus, anno 1331, instituit, primus fuit et vixit sub

1) Germ.: *Fritsch*.

2) Ex eadem familia, exeunte hoc seculo XIV, Rector Ecclesiæ in pago, cui nomen est *Bledensheim* s. *Bläsheim*, fuit *Henricus Klosener*, cujus mentio fit in Charta collegiata S. Leonhardi ad quercum anno 1440; postea Præbendarius et Vicarius Chori factus, mortuus est 1433. Ejus morte familia hæc extincta est. — In lapide qui pro monumento erat et olim in domo civis cujusdam Argentinae exstitit, legebatur... XVI III, obiit uxor Jo. dicti Closneri.

Joanne Episcopo, ex Dynastis Lichtenbergensibus oriundo.

Literarum et præcipue historiæ peritus fuit, ac in veterum monumentorum lectione versatus, pro sui temporis ratione eruditus, qui varia scripta reliquit, videlicet :

1. *Chronicon*, de quo modo uberius.

2. *Vocabularium s. Nomenclatorem*. Citat hunc librum Königshovius statim ab initio Vocabularii sui ³⁾.

3. *Directorium Chori*, quo leges et consuetudines Chori majoris Argentinensis, Joannis Episcopi auspiciis, summa cum cura in unum quoddam corpus redegit ⁴⁾.

3) »Et specialiter de quodam libro s. vocabulario per »D.^m Fridericum dictum Closener, Vicarium Ecclesiæ Argentinensis, subtiliter compilato, extorsi ac collegi hunc »librum *Vocabularium*, de significatione nominum nuncupatum. v. *Schilter* in Thes. Ant. Teut. III. p. XXXVI.

4) Cum enim vidisset maximam antiquarum consuetudinum ceremoniarumque partem nondum scriptis esse consignatam (exceptis iis quas *Baldolfus*, Canonicus et Cantor ejusdem ecclesiæ jam anno 1135 contulerat) et quæ jam scripta essent, variis extare in locis, ita ut facile perderentur: eas omnes in unum congregavit codicem, et 12.mo martis die, anni 1364, ad finem opus

§. 2. CHRONICON CLOSNERI.

Closneri Chronicon, sexaginta foliis constans, chartæ pergamenæ scissis columnis inscriptum est, characteribus, non invita Minerva, exaratis.

(1) Agit *ab initio* de Pontificibus romanis, quos breviter recenset ⁵⁾. (2) Sequitur: Imperatorum romanorum Series, usque ad annum 1355; (3) Episcoporum Argentinensium Catalogus; (4) historia belli inter Waltherum de Geroldseck et cives Argentoratenses ⁶⁾.

perduxit. Hic Codex, quem anno 1364, Episcopus et Decanus cum toto capitulo approbavit, in archivo Capituli majoris asservabatur reconditus.

5) Ultimus eorum est *Clemens*, qui primus sedem ad Avenionem transtulit.

6) Quod ultimam hanc attinet partem, enarrat autor, relationem de dissidio hoc diro, ex ore complurium honestorum virorum, præsertim ex dictis *Magni Elnharti* civis Argentinensis, qui isti prælio interfuerat, et ipso quo commissum est die, officio *Wartmanni* (centurionis unam ex portis Urbis custodientis)ungebatur, fuisse conscriptum, et quidem latino idiomate; tunc precibus *Joannis Twingeri* (de quo loquitur *Oberlin* diss. de Jacobo Regiovill. Arg. 1789. p. 3. nota 12.) ipsum Close-

Tunc (5) historiam episcoporum enarrat, qui Waltheri in sede episcopali successores fuerunt, usque ad annum 1353, quo Jo. a Lichtenberg ad id munus electus fuit (6). Nunc ad incendia transit, quæ et urbem patriam et maxime cathedralem ecclesiam afflixere. Mox ex abrupto (7) varia certamina civium Argentinensium cum exteris, ut et interna dissidia describit, (8) ad Judæorum in Alsatia fata sinistra tunc transiens, deinde (9) flagellatorum peregrinationes tangit, quorum agmina diversis temporibus Argentinam ingrucebant, ex credulitate hominum istius ævi magnum sibi comparantes quæstum. (10) Nobilium familiarum a Zorn et a Mülnheim dissensiones depingit, quæ nostris popularibus

nerum eam in germanicam vertisse linguam. Hic Elnhartus, vir prudens, litterarum et imprimis historiæ amantissimus, inde ab anno 1262 procurator fuit fabricæ majoris Ecclesiæ Argentinensis; cujus jussu *Gotfridus*, dictus *de Ensningen*, notarius Curiae Argentinensis, historiam Rudolphi Habsburgensis et filii ejus Alberti, usque ad annum 1291 conscripsit. Plura refert *Grandidier* in: *Almanac d'Alsace* 1785. p. 298. Vixit adhuc Elnhartus, anno 1303.

facultatem tunc præbuerunt, ut sese a tyrannide nobilium liberarent. Mutationum, quas Senatus noster passus est, historiam addit; postea (11) historiam monasteriorum, capitulorumque, eorumque foundationis breviter et quasi in transitu exponit; nunc (12) de variis naturæ phænomenis istius ævi loquitur, statim (13) ad bellum inter Episcopum Bertholdum et Comites de Lichtenberg transit, obsidionem Urbis a rege Philippo cinctæ enarrat, et denuo imperatorum, qui post eum regnaverunt, usque ad Rudolphum de Habsburg, historiam tradit. (14) Agmen claudit, relatio de terræ motu anni 1362. In calce se ipsum Chronici autorem esse profitetur, idque mense Junio ejusdem anni ad finem perduxisse dicit.

§. 3. INDOLES ET DISPOSITIO CHRONICI.

Jam ex brevi hac rerum quæ in eo continentur expositione apparet, autorem chronici nulla firma ac probe excogitata componendi methodo usum esse: omnia potius confundens, nullius ordinis rationem habens, nunc

fusius, nunc brevius facta exponit, utut vel ex documentis, vel ex ipsa factorum recordatione ipsi haurire licuit. Res gravioris momenti leviter sæpius tractat, de minoribus e contrario non satis largiter dicere posse videtur.

Dispositio operis hujus eadem fere est, quam et Regiovillanus in Chronico suo secutus est; quocum si conferatur, apparet 1. ipsum ex Closnero quam plurima verbo tenus desumsisse et 2. ejus Chronico tanquam fundamento usum esse, quo Opus suum historicum extrueret Königshovius, ita tamen ut nunc multa adderet, nunc vero etiam Closneri epitomatores ageret. Pluribus in locis Königshovius a nostro, sed male, divergit⁷⁾, et plura omittit, quæ ad accuratiorem rei cognitionem pertinent. Optimum igitur forsitan hac in re foret, utrumque in unicum congerere codicem, divergentia adnotare et collatis Königshovianorum Chronicorum manuscriptis quæ in Scriniis Bibliothecæ Univer-

7) Sic v. c. Königsh. Schilt. ip. 252. Lin. 15. habet: *drie gebrüdere von Eckewersheim*, ubi Closnerus et Latin. Königsh. bene: von *Eckerich*. et s. p.

sitatis Argentinensis extant, criticam (ut dicunt) editionem conficere, et publici facere juris.

§. 4. FATA HUIUS CHRONICI.

Quæ de fatiis hujus Chronici mihi innotuerunt paucissima sunt:

Ex Regiovillani Chronico (edit. Schilt. p. 299. lin. 3 et 4.) patere videtur, Closneri opus olim in Fabrica majoris templi fuisse conservatum; ipse enim Kœnigshovius de Chronico ibi extante loquitur, in quo flagellatorum carmina essent conscripta, quæ ipse in loco citato voluit prætermittere silentio. Carmina ista, licet parvi sint pretii, refert longe lateque Closnerus, cum nec in Chronico latino nec germanico Kœnigshovii occurrant. Mirum in modum cum hoc conveniunt quæ dicit Conr. Dasypodius. (p. 574. ib.) cum de antiquissimo codice loquitur, qui, notitiam de horologio, Sec. 14.mo ibi extante, et quidem ex ligno confecto, continet. Occurrit ea in Closneri Chronico pag. 107. De ipso Kœ-

nigshovii Chronico autor loqui non potest; cum id demum anno 1409 in fabrica depositum sit.

Innotuerat hoc Closneri Chronicon *Godofredo de Ramingen*, qui potiora quædam ex eo desumta olim cum *Urstisio* communicaverat. Memorat hic Closnerum in præfatione ad Albertum Arg. in SS. RR. GG. Vol. 2. p. 96. Quædam ex eo desumta refert in *Basler Chronik* Lib. III. C. I. p. 138. 139. C. II. p. 144.

Breviter tetigerunt eum: *Bæcler*¹⁾, *Hecht*²⁾, *Pregitzer*³⁾, *Gerardus a Roo*⁴⁾, *Vossius*⁵⁾ etc. Nunc in Bibliotheca Regia, Parisiis Lutetiarum, asservatur.

1) In Bibliogr. Crit.

2) Germ. Sac. et Litt.

3) *Teutscher Regier- und Ehrenspiegel*: p. 97. ubi, sed male, *Encardum* chronici autorem denominat, quod tamen Gotfridus Not. confecit.

4) *Annal. Austr.* I. 14 *Glosnerus* scribit.

5) *Histor. Lat.*
